

Handleiding

BVO scan

Inleiding

De BVO-scan staat voor Bewegvriendelijke Omgeving-Scan. Met de digitale tool is het mogelijk om op een snelle en simpele manier inzicht te krijgen in de beweegvriendelijkheid van een buurt, wijk, stadsdeel of schoolplein en schoolzone. Onder de BVO-scan vallen verschillende typen scans, namelijk de Wijkscan en de Schoolpleinscan. Wat jij als (centrale) projectleider kunt betekenen en hoe jij een scan kunt inzetten, lees je in deze handleiding.

Inhoudsopgave

1. Instructie voor de uitvoer van een Wijkscan
2. Instructie voor de uitvoer van een Schoolpleinscan

1. Instructie voor het uitvoeren van de Wijkscan

Wat is het doel van de scan?

Met de Wijkscan krijg je op een snelle en simpele manier inzicht in de beweegvriendelijkheid van een buurt, wijk, stadsdeel of kern binnen een gemeente. Centraal staat: worden de bewoners in hun directe leefomgeving voldoende uitgedaagd en gefaciliteerd om te bewegen en te sporten?

Het is mogelijk om de Wijkscan uit te voeren vanuit verschillende invalshoeken. Je bent werkzaam bij de gemeente in het fysieke of sociale domein, denk hierbij aan ruimtelijke ordening, mobiliteit, gezondheid, welzijn of sport & bewegen en je wilt een specifieke buurt of wijk beoordelen op beweegvriendelijkheid en dit benaderen vanuit verschillende domeinen binnen een gemeente. Of je wilt als zorgverlener bij het ziekenhuis de omgeving beoordelen, als sportbedrijf op zoek naar manieren om meer sportaanbod te realiseren of als ruimtelijk adviseur laten zien waar kansen liggen. De Wijkscan kan je daarbij helpen. Het doel van de wijkscan is, om aan de hand van de resultaten van de vragenlijst, gezamenlijk de discussie te voeren over de aandachtspunten met betrekking tot de beweegvriendelijke omgeving. Dat is het belangrijkste. Het is dus niet het doel om tot een objectieve beoordeling van de beweegvriendelijkheid van de wijk of buurt te komen.

Op basis daarvan kun je ideeën formuleren voor het beweegvriendelijker maken van een wijk, buurt of plek.

Wat zijn de kaders van de scan?

- Bepaal van te voren in welk gebied je de scan gaat uitvoeren en hoeveel tijd je aan het rondje wil besteden. Houd er rekening mee of je te voet of op de fiets door het gebied gaat. Dit is bepalend voor de grootte van het gebied dat je kunt scannen.
- Denk goed na over wie je uitnodigt. Zorg voor een diverse groep mensen die partijen uit de wijk vertegenwoordigen of in de wijk actief zijn, maar ook voor vertegenwoordigers van verschillende sectoren binnen de gemeente. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ambtenaren vanuit Sport & Bewegen, Ruimtelijke Ordening, Openbare Ruimte (zoals Onderhoud & Beheer), Zorg & Welzijn, Gezondheid, Mobiliteit en eventueel Onderwijs als er scholen in de buurt zijn.
- Bepaal van te voren waarom je de scan uitvoert en wat je met de uitkomsten gaat doen. Maak die intentie ook duidelijk aan alle deelnemers. Voorkom dat je verwachtingen wekt die je niet na kan komen.

Stappenplan uitvoeren van de wijkscan

Om de wijkscan zo optimaal mogelijk uit te voeren, raden wij aan om de volgende stappen te doorlopen:

De voorbereiding

1. Selecteer het gebied, dus de wijk of buurt, waarin je de scan gaat uitvoeren.
2. Maak een analyse van de wijk(en) en breng de kenmerken in kaart. Denk hierbij aan:
 - a. Demografische samenstelling;
 - b. Sport- en beweegparticipatie cijfers;
 - c. Informatie over sociaal economische status van de wijk;
 - d. Scholen in de buurt;
 - e. Beleid van de gemeente op het gebied van sport en bewegen, gezondheid en preventie;
 - f. Aansluiting op omliggende dorpen, parken, wijken, en buitengebieden;
 - g. Grotere sportaccommodaties in de omgeving, zoals sportparken of zwembaden in de omgeving;
 - h. Het aanbod van sport- en beweegactiviteiten van bijvoorbeeld verenigingen of buurtsport, in de wijk.
3. Inventariseer welke stakeholders een rol spelen in de buurt.
4. Selecteer welke stakeholders je uitnodigt voor de bijeenkomst. Kijk hierbij zoals aangegeven naar een diverse groep, zowel uit de wijk, als uit verschillende sectoren.
5. Wil je de groep van te voren goed informeren? Organiseer dan een startbijeenkomst of stuur een uitgebreide e-mail naar de deelnemers. Zo kun je ze goed informeren wat er komt kijken bij een beweegvriendelijke omgeving, hoe zoiets eruit ziet, hoe je dit realiseert en wat allemaal bij komt kijken. Licht de inzet van de Wijkscan toe en maak afspraken over het vervolg. Geef de groep alle informatie die van belang is om de scan zo optimaal mogelijk uit te voeren. Mocht je deze groep van te voren niet bij elkaar kunnen krijgen, stuur dan een uitgebreide e-mail met alle informatie voordat je een scan aanmaakt.
6. Prik een datum voor het uitvoeren van de scan. Reserveer voldoende tijd in ieders agenda. Vermeld in de uitnodiging dat iedere deelnemer de scan op zijn of haar eigen mobiel gaat uitvoeren en de telefoon van internet voorzien moet zijn. Hou voor het uitvoeren van de scan, inclusief het inleidende gesprek en het bespreken van de resultaten rekening met een minimaal duur van twee uur om tot een goede uitkomst te komen.
7. Informatie compleet? Deelnemers geïnstrueerd? Agenda geblokt? Maak in het systeem via bvo-scan.kenniscentrumsportenbewegen.nl een nieuwe scan aan voor het gebied waarin je de scan gaat uitvoeren.

8. Log in op bvo-scan.kenniscentrumsportenbewegen.nl en mail via het systeem de deelnemers van de scan. In deze e-mail kun je eigen tekst toevoegen om de uitnodiging te specificeren voor de wijk of gebied waar je de scan gaat uitvoeren. Iedereen ontvangt vervolgens een e-mail met een link die ze op hun telefoon kunnen openen.

Tip! Heb je alle mogelijke achtergrondinformatie gedeeld met de groep?
Dit zorgt voor een optimaal resultaat van de scan.

De uitvoering

De uitvoering van de wijkscan zelf bestaat uit 4 onderdelen:

1. Inleidend gesprek
2. Rondje door de wijk
3. Invullen van de scan
4. Bespreken van de resultaten

1. Inleidend gesprek

De wijkscan start met een inleidend gesprek over de situatie in het dorp, de wijk of de buurt. Zorg dat iedereen zich even kort voorstelt en presenteer vervolgens de situatie. Presenteer ook nog even kort de achtergrondgegevens van de wijk. Splits de groep vervolgens op in groepjes van twee of drie personen. Koppel deelnemers vanuit verschillende domeinen en organisaties aan elkaar om gezamenlijk door de wijk of buurt te gaan, zodat de deelnemers gestimuleerd worden ook door een andere bril naar de wijk te kijken.

2. Rondje door de omgeving (x min)

Het rondje door de wijk is een schouw waar alle deelnemers met hun beweegvriendelijke bril op door de wijk gaan lopen of fietsen, afhankelijk van de grootte van de wijk en de beschikbare tijd.

Gebruik het rondje door de wijk om goed om je heen te kijken en foto's te maken van kansen die men ziet voor een meer beweegvriendelijke omgeving. De foto's kun je direct uploaden of dat na afloop doen, net wat je prettig vindt. Vul de vragenlijst wel pas na het rondje in. De vragen zijn op thema georganiseerd, dus je kunt pas na afloop van je rondje bepalen hoe het met de mogelijkheden tot lopen, fietsen, spelen en bewegen en sporten is gesteld.

Door het uploaden van foto's creëer je een kansenkaart voor de wijk. Vermeld daarbij waarom je de foto upload en wat de kans is die je ziet. Is het bijvoorbeeld een locatie die zich leent voor uitbreiding, verbetering of juist voor een hele nieuwe beweegvriendelijke plek? Of moet er juist programmering en/of activiteiten komen om een plek opnieuw te activeren?

3. Invullen van de scan

Nadat de deelnemers terug zijn van het rondje door de omgeving, dan kan de scan ingevuld gaan worden. Vul de vragen in en upload de foto's die je onderweg hebt gemaakt met een korte beschrijving van de kans die je ziet. De locatie is

gemakkelijk te vinden via de Google Maps koppeling. Om een foto te uploaden klik je op de afbeelding van de camera rechtsboven.

4. Bespreken van de resultaten

Als iedereen de vragenlijst heeft ingevuld en de foto's heeft geupload, dan is het tijd om de resultaten te bespreken. We adviseren dit direct na de scan te doen, maar mochten de deelnemers beperkt in hun tijd zitten, kun je hiervoor ook later een vervolgspraak voor inplannen. Wacht hiermee niet langer dan 1 of 2 weken om de discussie actueel te houden.

- In het automatisch gegenereerde rapport zie je de cijfers op de afzonderlijke thema's eerst. Wat is het algemene beeld van de beweegvriendelijkheid van de wijk op de onderwerpen lopen, fietsen, spelen en bewegen, en sporten? Wat valt op?
- Sta daar kort bij stil en zoom dan in op de afzonderlijke vragen. Kijk vooral naar de vragen die gemiddeld onvoldoende scores en naar de vragen waarop de standaarddeviatie groot is, er dus veel afwijking zit tussen de gegeven antwoorden, deze resultaten worden in rood weergegeven. Die onderwerpen zijn het bespreken waard. Zorg dat iedereen voldoende aan het woord komt en zijn of haar mening kan geven.
- Bespreek ook de kansenkaart met elkaar. Zijn er plekken waar iedereen foto's heeft gemaakt? Bespreek welke kansen men waar ziet.
- Wat zijn de vervolgstappen die je gaat nemen? Maak dat helder en geef ook duidelijk aan wat je nog van de deelnemers verwacht.

Aan de slag

Actieplan

Maak een verslag van de discussie, de resultaten van de scan en de kansenkaart en deel deze met de stakeholders. Zet de afgesproken vervolgstappen en bijbehorende acties in het verslag en koppel daar deadlines aan.

Maak het zo concreet mogelijk: zijn er een aantal plekken toe aan onderhoud of een kleine opknopbeurt? Zorg dat er actie wordt ondernomen richting onderhoud en beheer. Zijn er kansen voor nieuwe plekken? Ga op zoek naar budget of andere manieren om deze plekken aan te pakken.

Kijk op beweegvriendelijkebuurt.nl voor een stappenplan als je met 1 plek aan de slag gaat. Is de opgave groter en moet een nieuw beleid komen of is er sprake van meekoppelkansen bij een herinrichting van de wijk die op stapel staat? Lees dan het [whitepaper](#) Beweegvriendelijke Omgeving, het e-book '[Bouwstenen van de Beweegvriendelijke Omgeving](#)' of ga dan naar de e-learning beweegvriendelijke omgeving (in productie), waarin je stapsgewijs verder wordt geholpen om de omgeving beweegvriendelijk in te richten.

2. Instructie voor het uitvoeren van de Schoolpleinscan

Wat is het doel van de scan?

Met de Schoolpleinscan krijg je op een snelle en simpele manier inzicht in de beweegvriendelijkheid van een schoolplein, de schoolzone en de kindvriendelijke routes naar school. Centraal staat: worden de leerlingen in hun schoolomgeving voldoende uitgedaagd en gefaciliteerd om te bewegen en te sporten?

Het is mogelijk om de Schoolpleinscan uit te voeren vanuit verschillende invalshoeken. Je bent werkzaam bij de gemeente of een onderwijsbestuur en je wilt een specifieke school of meerdere scholen beoordelen op beweegvriendelijkheid en dit benaderen vanuit verschillende domeinen binnen een gemeente. Of je wilt als vanuit de gemeente fietsen en lopen naar school stimuleren en meer inzicht krijgen in de veiligheid van de routes naar school. De Schoolpleinscan kan je daarbij helpen. Het doel van de schoolpleinscan is, om aan de hand van de resultaten van de vragenlijst, gezamenlijk de discussie te voeren over de aandachtspunten met betrekking tot de beweegvriendelijke omgeving. Dat is het belangrijkste. Het is dus niet het doel om tot een objectieve beoordeling van de beweegvriendelijkheid van het schoolplein of de schoolzone te komen.

Op basis daarvan kun je ideeën formuleren voor het beweegvriendelijker maken van het schoolplein en de omgeving van de school.

Wat zijn de kaders van de scan?

- Bepaal van tevoren in welk gebied je de scan gaat uitvoeren en hoeveel tijd je aan het rondje wil besteden. Houd er rekening mee of je te voet of op de fiets de schoolzones en de routes gaat verkennen. Dit is bepalend voor de grootte van het gebied dat je kunt scannen.
- Denk goed na over wie je uitnodigt. Zorg voor een diverse groep mensen bij de school betrokken zijn, zoals de vakdocent en de medezeggenschapsraad, maar ook voor vertegenwoordigers van verschillende sectoren binnen de gemeente. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ambtenaren vanuit Sport & Beweging, Onderwijs, Ruimtelijke Ordening, Openbare Ruimte (zoals Onderhoud & Beheer), Zorg & Welzijn, Gezondheid, Mobiliteit.
- Bepaal van tevoren waarom je de scan uitvoert en wat je met de uitkomsten gaat doen. Maak die intentie ook duidelijk aan alle deelnemers. Voorkom dat je verwachtingen wekt die je niet na kan komen.

Stappenplan uitvoeren van de schoolpleinscan

Om de wijkscan zo optimaal mogelijk uit te voeren, raden wij aan om de volgende stappen te doorlopen:

De voorbereiding

1. Selecteer het gebied waarin je de scan gaat uitvoeren.
2. Maak een analyse van de school en schoolomgeving (en) en breng de kenmerken in kaart. Denk hierbij aan:
 - a. Aantallen leerlingen;
 - b. Cijfers over fietsen en lopen naar school;
 - c. Beleid van de gemeente op het gebied van sport en bewegen, onderwijs, gezondheid en preventie;
 - d. Welke routes nemen kinderen van en naar school;
 - e. Het aanbod van sport- en beweegactiviteiten van bijvoorbeeld verenigingen of buurtsport, in de wijk en op en om school.
3. Inventariseer welke stakeholders een rol spelen.
4. Selecteer welke stakeholders je uitnodigt voor de bijeenkomst. Kijk hierbij zoals aangegeven naar een diverse groep, zowel van de school, als uit verschillende sectoren.
5. Wil je de groep van te voren goed informeren? Organiseer dan een startbijeenkomst of stuur een uitgebreide e-mail naar de deelnemers. Zo kun je ze goed informeren wat er komt kijken bij een beweegvriendelijke omgeving, hoe zoiets eruit ziet, hoe je dit realiseert en wat allemaal bij komt kijken. Licht de inzet van de Schoolpleinscan toe en maak afspraken over het vervolg. Geef de groep alle informatie die van belang is om de scan zo optimaal mogelijk uit te voeren. Mocht je deze groep van te voren niet bij elkaar kunnen krijgen, stuur dan een uitgebreide e-mail met alle informatie voordat je een scan aanmaakt.
6. Prik een datum voor het uitvoeren van de scan. Reserveer voldoende tijd in ieders agenda. Vermeld in de uitnodiging dat iedere deelnemer de scan op zijn of haar eigen mobiel gaat uitvoeren en de telefoon van internet voorzien moet zijn. Hou voor het uitvoeren van de scan, inclusief het inleidende gesprek en het bespreken van de resultaten rekening met een minimaal duur van twee uur om tot een goede uitkomst te komen.
7. Informatie compleet? Deelnemers geïnstrueerd? Agenda geblokt? Maak in het systeem via bvo-scan.kenniscentrumsportenbewegen.nl een nieuwe Schoolpleinscan aan voor het gebied waarin je de scan gaat uitvoeren.
8. Log in op bvo-scan.kenniscentrumsportenbewegen.nl en mail via het systeem de deelnemers van de scan. In deze e-mail kun je eigen tekst toevoegen om de uitnodiging te specificeren voor de wijk of gebied waar je de scan gaat uitvoeren. Iedereen ontvangt vervolgens een e-mail met een link die ze op hun telefoon kunnen openen.

Tip! Heb je alle mogelijke achtergrondinformatie gedeeld met de groep? Dit zorgt voor een optimaal resultaat van de scan.

De uitvoering

De uitvoering van de wijkscan zelf bestaat uit 4 onderdelen:

1. Inleidend gesprek
2. Rondje over het plein en de omgeving van de school
3. Invullen van de scan
4. Bespreken van de resultaten

1. Inleidend gesprek

De schoolpleinscan start met een inleidend gesprek over de situatie op de school en de omgeving. Zorg dat iedereen zich even kort voorstelt en presenteer vervolgens de situatie. Presenteer ook nog even kort de achtergrondgegevens van de wijk. Splits de groep vervolgens op in groepjes van twee of drie personen. Koppel deelnemers vanuit verschillende domeinen en organisaties aan elkaar om gezamenlijk door de wijk of buurt te gaan, zodat de deelnemers gestimuleerd worden men gedwongen wordt om ook door een andere bril naar de wijk te kijken.

2. Rondje over het schoolplein en door de omgeving van de school (x min)

Het rondje is een schouw waar alle deelnemers met hun beweegvriendelijke bril op over het schoolplein lopen en in de omgeving van de school gaan lopen of fietsen. Gebruik het rondje om goed om je heen te kijken en foto's te maken van kansen die men ziet voor een meer beweegvriendelijke omgeving. De foto's kun je direct uploaden of dat na afloop doen, net wat je prettig vindt. Vul de vragenlijst wel pas na het rondje in. De vragen zijn op thema georganiseerd, dus je kunt pas na afloop van je rondje bepalen hoe het met de routes naar school, de schoolzone en het schoolplein is gesteld.

Door het uploaden van foto's creëer je een kansenkaart voor het schoolplein en de schoolomgeving. Vermeld daarbij waarom je de foto upload en wat de kans is die je ziet. Is het bijvoorbeeld een plek die zich leent voor uitbreiding, een onveilige oversteekplaats, of juist voor een heel nieuw initiatief? Of moet er juist programmering en/of activiteiten komen om een plek opnieuw te activeren?

3. Invullen van de scan

Nadat de deelnemers terug zijn van het rondje, dan kan de scan ingevuld gaan worden. Vul de vragen in en upload de foto's die je onderweg hebt gemaakt met een korte beschrijving van de kans die je ziet. De locatie is gemakkelijk te vinden via de Google Maps koppeling. Om een foto te uploaden klik je op de afbeelding van de camera rechtsboven.

4. Bespreken van de resultaten

Als iedereen de vragenlijst heeft ingevuld en de foto's heeft geupload, dan is het tijd om de resultaten te bespreken. We adviseren dit direct na de scan te doen, maar mochten de deelnemers beperkt in hun tijd zitten, kun je hiervoor ook later

een vervolgspraak voor inplannen. Wacht hiermee niet langer dan 1 of 2 weken om de discussie actueel te houden.

- In het automatisch gegenereerde rapport zie je de cijfers op de afzonderlijke thema's eerst. Wat is het algemene beeld van de beweegvriendelijkheid van het schoolplein en de omgeving van de school op de onderwerpen kindvriendelijke routes naar school, de schoolzone, het schoolplein (ruimtelijk ontwerp) en het schoolplein (speelaanleidingen)? Wat valt op?
- Sta daar kort bij stil en zoom dan in op de afzonderlijke vragen. Kijk vooral naar de vragen die gemiddeld onvoldoende scores en naar de vragen waarop de standaarddeviatie groot is, er dus veel afwijking zit tussen de gegeven antwoorden, deze resultaten worden in rood weergegeven. Die onderwerpen zijn het bespreken waard. Zorg dat iedereen voldoende aan het woord komt en zijn of haar mening kan geven.
- Bespreek ook de kansenkaart met elkaar. Zijn er plekken waar iedereen foto's heeft gemaakt? Bespreek welke kansen men waar ziet.
- Wat zijn de vervolgstappen die je gaat nemen? Maak dat helder en geef ook duidelijk aan wat je nog van de deelnemers verwacht.

Aan de slag

Actieplan

Maak een verslag van de discussie, de resultaten van de scan en de kansenkaart en deel deze met de stakeholders. Zet de afgesproken vervolgstappen en bijbehorende acties in het verslag en koppel daar deadlines aan.

Maak het zo concreet mogelijk: zijn er een aantal plekken toe aan onderhoud of een kleine opknapbeurt? Zorg dat er actie wordt ondernomen richting onderhoud en beheer. Zijn er onveilige kruispunten? Betrek dan de mensen van Mobiliteit of Infrastructuur. Zijn er kansen voor nieuwe speelaanleidingen? Ga op zoek naar budget of andere manieren om deze plekken aan te pakken.